

72ste vergadering

Woensdag 3 mei 1995

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Deetman

Tegenwoordig zijn 134 leden, te weten:

Adelmund, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Assen, Augusteijn-Esser, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Boers-Wijnberg, Bolkestein, Boogaard, Van den Bos, Van Boxtel, Bukman, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dees, Deetman, Van Dijke, Dijkma, Dittrich, Van den Doel, Doelman-Pel, Duivesteijn, Van Erp, Esselink, Essers, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, Groenman, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Heerma, Van der Heijden, Hendriks, Hessing, Hillen, Van der Hoeven, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Houda, Huys, Janmaat, De Jong, Jorritsma-van Oosten, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koekkoek, De Korte, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leerkes, Liemburg, Lilipaly, Van der Linden, Marijnissen, Mateman, Middel, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oudkerk, Van Oven, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Van 't Riet, Rijpstra, Van Rooy, Rosenmüller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Van Traa, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Versnel-Schmitz, Vliegthart, Van der Vlies, Van Vliet, H. Vos, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Vreeman, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage, Van

Walsem, Van Waning, Weisglas, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Woltjer, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en de heer Ritzen, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, mevrouw De Boer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heren Melkert, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en Tommel, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Schimmel en M.M. van der Burg, wegens ziekte;

Hirsch Ballin en Kalsbeek-Jasperse, wegens verblijf buitenslands;

Dankers en Verspaget, wegens bezigheden elders;

Oedayraj Singh Varma, wegens persoonlijke omstandigheden.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Mij is gebleken dat er geen behoefte is plenair te spreken over Rwanda. Ik stel voor, het geplande 2-minutendebat van de agenda van heden af te voeren.

Zoals reeds op het nader herziene schema is vermeld, stel ik voor, de behandeling van de Wet educatie en beroepsopvoeding te verplaatsen naar volgende week. Ik voorzie namelijk dat wij daar vandaag nauwelijks een begin mee kunnen maken.

Op verzoek van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport stel ik voor, de behandeling van de brief van de minister en de staatssecretaris Volksgezondheid, Welzijn en Sport over zorgverzekeringen en kostenbeheersing (24124) tot nader order van de agenda af te voeren.

Op verzoek van enkele fracties stel ik voor, de behandeling van de Raming van de Kamer te verplaatsen naar de week van 16, 17 en 18 mei.

Ik bepaal nader, dat het nota-overleg van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de nota Gezond en Wel (24126) op maandag 15 mei niet doorgaat.

Ik stel voor, toe te voegen aan de behandeling van de jaarverslagen Inlichtingen- en veiligheidsdiensten (22036, nr. 6) de brief van de minister van Binnenlandse Zaken over de inzage van BVD-dossiers.

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van 16, 17 en 18 mei:
- het wetsvoorstel Samenvoeging

Voorzitter

van de gemeenten Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede (24053).

Ik stel voor, aan de orde stellen in de vergadering van 23 en 24 mei:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het specifiek cultuurbeleid in verband met de instelling van een adviesorgaan voor het beleid op het terrein van de cultuur (Raad voor het cultuurbeleid) (24090);

de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Hernieuwde vaststelling van de Oorlogswet voor Nederland ter aanpassing aan de Grondwet en aan de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (Oorlogswet voor Nederland) (23788);
- het wetsvoorstel Hernieuwde vaststelling van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag ter aanpassing aan de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag) (23789);
- het wetsvoorstel Regeling met betrekking tot uitzonderingstoestanden (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden) (23790);
- het wetsvoorstel Aanpassing van de noodwetgeving aan de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden en nieuwe regels ter harmonisatie van de terminologie voor buitengewone omstandigheden waarin noodwetgeving kan worden toegepast en de procedures volgens welke noodwetgeving buiten een uitzonderingstoestand in werking wordt gesteld (Invoeringswet Coördinatiewet uitzonderingstoestanden) (23791);

de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de dierproeven (22485);
- het voorstel van rijkswet Goedkeuring van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die worden gebruikt voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden (22450, R1425).

Het Presidium heeft de termijn waarbinnen de verslagen omtrent de suppletore begrotingen samenhangende met de Voorjaarsnota 1995 moeten worden vastgesteld, bepaald op donderdag 8 juni te 16.00 uur.

De beantwoording van de vragen dient plaats te vinden uiterlijk 21 juni. De plenaire behandeling kan dan plaatsvinden in de laatste vergaderweek voor het zomerreces.

Ik zal aan de bewindslieden meedelen dat zij er rekening mee moeten houden dat zij in die laatste week beschikbaar zijn om vragen te beantwoorden en debatten over de suppletore begrotingen bij te wonen.

Ik stel voor, de stukken 23900-VI, nr. 19, 23900-VII, nr. 33, 23900-XIV, nrs. 40 en 45, 23900-X, nr. 44, en 24123, nrs. 1 en 2 voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Van Boxtel.

De heer **Van Boxtel** (D66): Mijnheer de voorzitter! Waarom hebt u voorgesteld om het debat over de raming op te schuiven?

De **voorzitter**: Mij is meegedeeld dat sommige fracties behoefte hebben aan een week uitstel, omdat zij volgende week de behandeling nog niet voltooid zouden kunnen hebben. Vandaar deze souplesse.

De heer **Van Boxtel** (D66): Ik had begrepen dat er een enorme druk achter is gezet. Wij hebben onze uiterste best gedaan om het zo snel mogelijk af ronden.

De **voorzitter**: Ik heb geen bezwaar tegen behandeling volgende week. Ik geef alleen door wat mij vanochtend in het Presidium van verschillende kanten is gemeld. Als iedereen zegt dat men het wil behandelen, is mij dat wel.

De heer **Remkes** (VVD): Dat zou mij een lief ding waard zijn, want de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken gaat de week waarin het nu behandeld zal worden, in het kader van het grote-stedenbeleid een paar dagen naar het Verenigd Koninkrijk.

De **voorzitter**: Ik kan het u niet kwalijk nemen dat u dit argument noemt, maar reizen naar het buitenland zijn nimmer een argument om iets al dan niet op de agenda te plaatsen. Ik neem daar dus beleefd kennis van. Ook niet de gehele commissie gaat op reis.

De heer **Van Boxtel** (D66): Ik heb groot respect voor de wensen en de verlangens van de heer Remkes. Mij ging het er meer om ± en dat is een

interne kwestie ± dat nu naar alle waarschijnlijkheid het debat zal plaatsvinden in de week dat het debat over de gehele volksgezondheid op de agenda komt.

De **voorzitter**: Dat staat niet vast. Ik heb vastgesteld dat dit punt tot nader order van de agenda is afgevoerd. Ik heb vernomen van de voorzitter van de commissie dat de commissie zich hierover zal beraden in verband met het feit dat gisterenochtend de antwoorden nog niet binnen waren. Ik weet niet of zij nu binnen zijn. De beantwoording met alles erop en eraan vergt enige tijd om een goede voorbereiding te hebben. Wat dat betreft zal ik proberen daarmee rekening te houden.

De heer **Van Boxtel** (D66): Dank u wel.

De **voorzitter**: Zullen wij dan toch pogen, met erkenning dat de commissie voor Binnenlandse Zaken ± een beperkt aantal mensen ± op reis gaat, de raming niet volgende week, maar de week daarop te behandelen, gelet op de verzoeken die mij hebben bereikt?

De heer **Remkes** (VVD): Ik heb begrepen dat in elk geval drie woordvoerders geen bezwaar hebben tegen behandeling volgende week.

De heer **Rehwinkel** (PvdA): Dan vindt u hier een andere woordvoerder. Ik heb de vragen van de collega's nog niet eens kunnen zien, en dat is toch het minste wat ik graag zou willen. Ik vond het idee van het Presidium om het uit te stellen dan ook niet zo heel onredelijk.

De **voorzitter**: Ik vermoed dat zelfs fracties waarvan woordvoerders zeggen dat zij bereid zijn om de zaak te bespreken, mij gemeld hebben dat een week uitstel geen kwaad zou kunnen. Laten wij maar bij het reeds genomen besluit blijven.

Aldus wordt besloten.

De **voorzitter**: In de loop van de middag zijn er stemmingen. Op het moment dat de lange stemmingsbel gaat, weet u dat vijf minuten daarna de stemmingen zullen aanvangen. Ik hoop dat die zullen kunnen

De heer Marijnissen (SP)

plaatsvinden in de tweede helft van de middag. Dat betekent dus enige tijd voordat formeel de avond begint.

Aan de orde zijn **de interpellatie-Marijnissen en de interpellatie-Van der Linden**, gericht tot de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over **gelegenheidsarbeid in de tuinbouw**.

Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van 2 mei 1995.

(De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze weekeditie.)¹

De **voorzitter**: De spreektijden zijn vastgesteld op telkens vijf minuten.

□

De heer **Marijnissen** (SP): Mijnheer de voorzitter! Zoals de afgelopen jaren te doen gebruikelijk, zijn de tuinders in Noord-Brabant en Limburg bijna weer in opstand en roepen zij om het hardst dat de asperge-oogst alleen nog maar te redden is met hulp van mensen die uit Polen afkomstig zijn. Opnieuw is het verhaal dat er geen andere werkwilligen te krijgen zouden zijn. De jaarlijkse rituele dans rondom de witte sprietten is weer begonnen.

Ik wil beginnen met de minister een compliment te maken. Ik ben het met hem eens dat hij weigert tewerkstellingsvergunningen af te geven voor bijvoorbeeld Polen. Met hem ben ik van mening dat het gezien de grote werkloosheid in ons land mogelijk moet zijn, voldoende mensen in eigen land te vinden voor het steken van de asperges. Dat betekent dus ook dat wij niet gelukkig zijn met de berichten vandaag in de krant dat massaal mensen uit Portugal geworven worden, ook al behoren deze mensen tot de Europese Unie. Een van de bezwaren die de SP juist steeds tegen de Europese Unie heeft ingebracht, is dat het daardoor mogelijk zou worden dat mensen als ware zij paria's door Europa zouden gaan trekken om overal het vuile en slecht betaalde werk te doen en op die manier ten prooi vallen aan bazen die deze mensen uitbuiten.

Mijnheer de voorzitter! Kern van het probleem is dat er voor zwaar en vuil werk in ons land structureel te weinig wordt betaald. Asperges steken is een pokkebaan; het is slechts voor beperkte duur; de CAO wordt zelden nageleefd; het is zeven dagen per week raak en er moet gewerkt worden in de vroege ochtend en in de late avond. Evenals de FNV is de SP van mening dat er desondanks voldoende mensen in ons land zijn die dit werk willen

doen, mits voldoende betaald en onder fatsoenlijke voorwaarden.

Mag ik er overigens aan herinneren dat de hele tuinbouwsector in ons land tot wasdom is gekomen met gebruikmaking van Nederlandse handen en Nederlandse inzet? Nu zien we steeds vaker dat tuinders hun toevlucht nemen tot illegalen en mensen van buiten Nederland en dat de CAO steeds vaker wordt ontdoken, zo blijkt uit de brief die alle grote fracties hebben ontvangen van de FNV. Dat grotere beroep op buitenlanders en illegalen heeft een reden, voorzitter. Zij zijn goedkoper, zij stellen geen vragen en zij doen slechts wat er van hen wordt gevraagd.

De minister heeft bij brief van 24 april de gemeenten in de aspergeregio's laten weten dat zij moeten helpen bij het oplossen van de problemen. Gemeenten moeten werklozen wijzen op de vacatures in de aspergeteelt en zij moeten een sanctie toepassen op hun uitkering als de werklozen weigeren dit werk te doen. Gemeenten die op hun beurt zouden weigeren om mee te werken, wordt ook een sanctie opgelegd. De fractie van de SP is van mening dat deze dreigementen met sancties zowel naar werklozen als naar gemeenten geen pas hebben. Het gaat hier, nogmaals, om zeer tijdelijk werk. Het heeft naar mijn idee niets te maken met het oplossen van de structurele werkloosheid in ons land, zoals de minister suggereerde. Wij hebben eerder het idee dat het te maken heeft met werkverschaffing en het ter wille zijn van onwillige tuinders. Bovendien kan niet ieder werkloze dit werk doen en zoals gezegd zijn de arbeidsvoorwaarden vaak abominabel.

De fractie van de SP meent daarom dat mensen alleen maar verwezen mogen worden naar een vacature als aspergesteker als er minimaal aan twee voorwaarden is voldaan. In de eerste plaats moet de betrokkene er medisch geschikt voor zijn en in de tweede plaats moet de tuinder de CAO naleven. Ik zou toch zeggen dat dit een niet al te revolutionaire eis is!

In dit verband, voorzitter, wil ik nog een korte opmerking maken. De CAO voor de tuinbouw is op 28 januari jl. afgelopen en er is nog geen nieuwe CAO omdat de werkgevers in de tuinbouw op 18 april jl. de onderhandelingen hebben gestaakt. De SP-fractie vindt het